

הפידאין

שר היה להעלים עוד את ספרו שלו, אחד המרתקים והמזוירים בסיפורי הריגול ה"ערבי במדינת ישראל: אהמד עותמאן, ספרן קציני הבטחון, הגיע לישראל אחרי שהציג את עצמו בשגרירות ישראל בלונדון כעתור נאי. הוא ביקש לסייר בארץ כמו איברהים עיזאת, ומבוקשו ניתן לו.

בישראל, אחרי שהתאכסן במלון דן והר"צג בסודיסודות בפני כמה אנשי"סוד מיו" חסימ, הציע המצרי את שירותו לשירותי הבטחון הישראליים. הצעתו של עותמאן התקבלה, אך כבר בימים הראשונים לפעול"תו נתגלו קלפיו. זוג יהודים מצריים ש"עלה לישראל נתקל באורח המצרי, שעה שטייל ברחוב. הם זיהו את אהמד עותמאן כקצין מודיעין מצרי.

מבלי שיובא למשפט, נעצר "העתונאי" ונכלא לשנה לפי ציר"מעצר אדמיניסטרט" טיבי. הוא נכלא ברמלה, הושב בצינוק ב"גלל התנהגות רעה, הועבר לבית"השיטה. שם הומלץ על יחס מיוחד בשבילו. של"טונות בית"הסוהר מילאו אחרי ההמלצה ה"ממשלתית שבאה מלמעלה: הם הקצו מקום מיוחד לאסיר האינטליגנטי, סיפקו לו את כל מבוקשו. בהגיע הרגע המתאים סיפק כנראה אהמד עותמאן, גם את מבוקשם של שולחיו המצריים: הוא עמד בראש המרד הגדול בכלא שטה.

★ ★ ★

הפידאי רצה סמל

נדהמים ונשערים סיכמו קציני ה"משטרה וראשי שירות בתי"הסוהר ש"הוועקו למקום את ליל הזוהרות בשטה. כשהם נאספים בחצר הגדולה והמלאה עדיין בגחיות שלא זוהו, נמנעו מלהסתכל האחד בעיניו של השני מפעם לפעם הפסיק רעש של מכונות את ההמולה שבחצר. אמבול"קל שם הביא מבית"החולים אסירים שנפצעו קל ונחבשו.

עבד אל"ראזיק מוסטפה אבר"עראפאת, פי"דאי שנידון למאסר עולם בעתן ביצוע רצח ומעשי"חבלה בשטח ישראל, הובל חזרה לכלא. את מוסטפה תפשו אנשי משמר הגבול ליד בית"הכלא. הוא רצה את הסוהר שבת", התנפל עליו האסיר היהודי אליהו ביבי וניסה להכות אותו. השוטרים הר"חיקו את ביבי, הובילו את הפידאי לחקירה. גם ביבי היה אחד מן האסירים היהודים שיצאו להגן על בית"הסוהר אחרי סוהריו ברחו על נפשם. כשהוא נדון לשלוש שנות מאסר בעתן התפרצות ואיומים, ואחרי טי"פול ממושך בבית"חולים לחוליריות, הוע"

אוקד המרידה

היה בחצר הפנימית של הכלא. כאן בילו האסירים הערביים את מרבית שעות היום והלילה. מאחר ובית"הכלא הקטן לא יכול היה להכיל מספר כה גדול של אסירים, הוצא חלק מהם לחצר, שוכן בה במיטות בנות שתיים ושלוש קומות. באותה חצר גם עסקו האסירים

בר ביבי לשטה, עזר שם לסוהרים במלאי כתם. מחסור חמור בכוח"אדם הכריח את שלטונות בתי"הסוהר לצרף פושעים מוע"דים לסגל סוהרי הכלא.

הגחיות סולקו, השוטרים יצאו לסריקה חסרת"תוצאות. תה פושר נמוג לספלי ה"חוקרים העיפיים. בגבול הירדני, מרחק חמ"שה קילומטרים בלבד, חגגו כבר מרדכי שטה את חופשם. חגגו רוצחי הילדים היהודיים בכפר הנוער "החב"די בשפירי, חגג קצין הבטחון המצרי שנתפש לפני שבוע, חגג הכומר הקופטי שנדון למאסר ממושך ב"עזן ריגול, וחגגו המרגלים הלכנוניים ש"נתפשו במצוד ענק מיגע לפני זמן לא רב.

★ ★ ★

ואלה העובדות

ישראל מינה שר המשטרה הועדת חקירה פנימית של משרדו, ביקש ל"

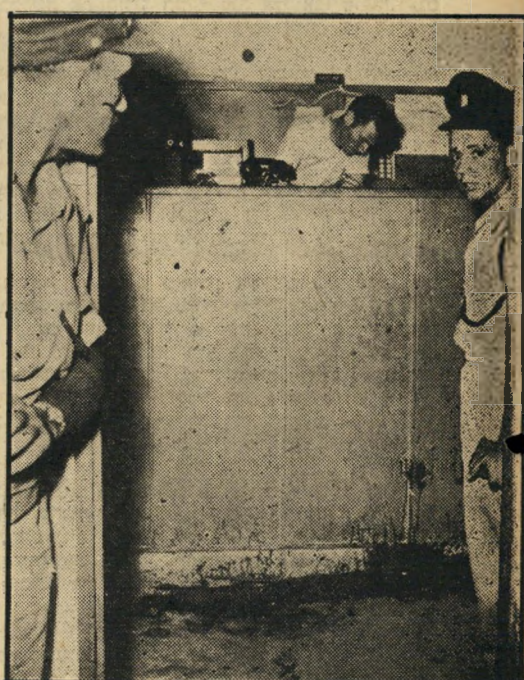
בעבודתם: אריגה וקליעת מחצלות. בחצר התגוללו מוטות ברז, באבוקי נפט, סולמות, קרשים ומזרונים ישנים — נשק למורדים. מעל לחצר, מי"י, ניצבת סוכת הסוהר המזויין במקלע ברך, בשעת ההתקוממות, כשעשרות האסירים המזוינים פרצו לעבר החומה הפ"נימית, נעלם הסוהר"המקלען וברח על נפשו. הברך הקובע לא פעל.

שלטונות הכלא לא יכלו, כמובן, לדעת, ב"שעה שקיבלו את ההחלטה על כך, כי פושעים אלה יהיו מסורים יותר לבטחון הכלא מאשר סוהריהם.

אסירי שטה הועברו עתה לכלא אחר. ה"ועדה שמונתה לחקור את קורות המרד החלה בפעולותיה. האסירים שנמלטו התי"קבלו בארצותיהם בתרועות גיל ושמחה מוצדקות. כי מרד האסירים בכלא המסתוננים בבית"השיטה היה לא רק אחת ממרידות האסירים הגדולות והמוצלחות ביותר בע"לם, כי אם גם מכה עצומה לפרסטיגיה הבטחונית והמדינית של מדינת ישראל, ש"השמיטה מידיה בלילה אחד את האסירים המסוכנים ביותר שנתפשו ונכלאו ברוב עמלי בעשרות מאובים מסוכנים, תוך כדי סיכון נפשות ומסירות עצומה של כל מי שהשתתף בתפיסתם, כליאתם, חקירתם ו"מעצמם.

העמיד בראשה שופט מחוזי. כאשר תתכנס התעודה לישיבותיה יבואו אל שולחנה, בין השאר, העובדות הבאות:

- לא כל סוהרי שטה ידעו להפעיל את הנשק שברשותם.
- כלא שטה לא היה מצויד בפעמון אזעקה מתווכר לאחת המשטרות הקרובות.
- משמרת הלילה בשטה, הקרובה ל"גבול, היתה קטנה ממשמרת היום, ובמקום חמישה זקיפיי"ום, הוצבו רק שני זקיפי"לילה.
- מפתחות כלא שטה הופקדו לעיתים קרובות בידי אסירים.
- מוטות ברז, חפצים חדים, סולמות, מציתים ודלק נמצאו ללא פיקוח בידיהם של אסירי"שטה, ברובם רוצחים, מרגלים ו"לוחמי"קומנדו.
- רוצחים ופושעים מועדים, יהודים ו"ערביים, שרתו בשטה בתפקידי"סוהרים.

אחסן הנשק הפרוץ נמצא ריק. זלת העץ נפרצה בקלות בידי המורדים, שידעו כנראה בדיוק את מיקומו. בדרך אל המחסן נמצא מסדרון חסרי"נג עליו עמד האסיר יעקב מרחבי, שהשליך גושי"אבנים על ראשי המורד"דים הפרוצים למחסן. כמה אבנים נראות תלויות בתיל.

הכיובשים העייפים מתנמנמים בין פעולה לפעולה, בחצר בית"הכלא. אחרי יום עבודה קשה בתנאי החום הכבד של עמק בית"שאן, עמק הירדן ומורדות הגלבוע, הוועקו מאות שוטרי מחוז הצפון לפעולת דיכוי המרד בבית"הכלא של שטה (ליד קיבוץ בית"השיטה). אחרי שפרצו לבית"הסוהר ולפני שיצאו לשטחים הסמוכים לכלא, כדי לאסוף את הנשק שהמורדים השליכו במנוסתם, שוחררו השוטרים לשעה של שינה חטופה.

מות היומנאי לפני שולחן היומנאי מצא רבי"סוהר אלכ"סנדר ייגר את מותו. ייגר, שהגיע לבית"הכלא רק באותו יום, לא ידע אפילו להיכן להימלט. אחד המורדים פגע בו במכשיר קהה וחרגו ב"מקום. לפני השולחן נראים בבירור כתמי דמו.